

Beskrivning av kursdag: "Statardag – livet på gården förr i tiden"

Heldagskurs, utomhuspedagogik, undersökande och elevaktivt arbetssätt.

Innehållet anpassas efter ålder och kunskapsnivå med hjälp av medveten dialog.

Solna naturskolas kursdagar kompletterar förskolors och grundskolors egen naturkunskapsundervisning.

Innehållet i naturskolans kurser är kopplat till gällande läroplaner.

Välkomna till Solna stads enda kvarvarande bondgårdsmiljö – lär om gårdslivet förr!

Överjärva gård är en gammal kulturmiljö med anrik historia. I slutet av 1800-talet var gården Solnas största jordbruk med stor mjölkproduktion och trädgårdsodling, byggnaderna från denna tid finns kvar. Då bodde här 108 människor varav 58 var barn, de vuxna var anställda som statare av gårdens arrendator.

Under denna dag får eleverna på ett mycket konkret och pedagogiskt sätt ta del av gårdens historia. Faktaprat varvas med praktiska övningar och lek. Vi ser gårdens olika byggnader och går in i Statarlängan där barnen klär sig i statarkläder och byter namn för en stund - om de vill förstås!

Vi tittar på gamla foton från Överjärva och samtalar om hur det var i Sverige på denna tid, och om statarnas arbetsvillkor.

Arbetarbarnen som fick sluta skolan redan vid 12 års ålder för att börja arbeta hade även tid för lek - Vad lekte barnen?

Hur var det i skolan, vilka ämnen lästes? Husförhör, vad var det? Fanns det luffare på riktigt? Vad var "luffarslöjd"?

Det fanns ju ingen el - hur förvarades maten, hur fick man värme och belysning? "Slankveckan", vad gjorde man då?

Med reflekterande samtal som metod ser vi oss omkring i gårdens statarmuseum, vi pratar om hur de olika bruksföremålen användes. Hur användes en kräkla, ett ok, en komod? o.s.v.

Eleverna provar olika gårdssysslor. Dagen avslutas i det pedagogiska lekrummet "Kajsa-Rultas", där lek befäster dagens kunskaper. Matsäcksstund, om eleverna vill tar de med sig "gammeldags matpaket". Vi utvärderar och dokumenterar med ord och bild. PS! Hemlig överraskning; När eleverna går hem får de varsin gammeldags knäckäppleklubba -mums!

Uteupdrag

Eleverna provar sysslor från förr; pumpar vatten, bär hinkar med ok, maler mjöl i handkvarn, låtsasmjölkar kossan "Öja", ringer i vällingklockan, öppnar och stänger gårdsgrinden, låtsashugger ved och lär sig stapla den, matar höns, tömmer slaskhinken i grishagen, rullar tunnband, går på styltor, spelar kula, kardar ull, gör vedträdockor, spelar luffarschack, leker med minibondgård m.fl. sysslor. Sagor från denna tid berättas. Tipsrunda.

Aktuella ord under kursdagen

löss – stat – arrendator – inspektor – statare – luffare – vällingklocka – separator – mjölsikt – hackkniv – kräkla - grindslant huggkubbe – vedlår – isstack – dass – jordkällare – ok – klapprå – tunnband – vedträdocka – kaffekvarn – luffarslöjd - lie räfsa – räfserska – mjölkerska – kogubbe – kardor – spinnrock – vävstol – kommod – trasmatta – arbetarskjorta – huckle förklädesklänning – strumpeband - livrem – hängslan – orlovssedel – katekes – aga – rösträtt - demonstration

Välkommen till Solna naturskola & Överjärva gård! Ninni Reinebo Engström ninni@overjarva.se

www.overjarvagard.se

”Statardag – livet på gården förr i tiden”

**Moment ur Lgr 11:s kursplaner som aktualiseras under kursdagen;
biologi, fysik, kemi, matematik, svenska, historia, samhällskunskap, geografi, slöjd, musik,
idrott&hälsa, hem&konsumentkunskap och bild.**

Åk 1 - 3

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, tex skildringar av familjeliv och skola. Minnen berättade av människor som lever nu. (Hi , Ge, Sh).
- Att flytta inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser. (Hi).
- Livsfrågor med betydelse för eleven, gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.(Hi, Ge).
- Hemortens historia. Vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under olika perioder. (Hi , Ge, Sh).
- Kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden. (Hi , Ge, Sh).
- Yrken och verksamheter i närområdet. (Hi).
- Tidsbegreppen stenålder, bronsålder och järnålder. (Hi, Ge, Sh).
- Hur forntiden kan iaktas i vår tid genom spår i naturen och i språkligt uttryck. (Hi).
- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, tex frågor om trafik, energi och matvaror. (Hi).
- Grundläggande mänskliga rättigheter såsom alla människors lika värde samt barnets rättigheter (barnkonventionen). (Hi).
- Tidslinjer och tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid. (Hi).
- Människors användning och utveckling av material genom historien. Vilka material olika vardagliga föremål är tillverkade av och hur de kan källsorteras. (Bi, Ke).
- Historiska och samtida bilder och vad bilderna berättar, tex dokumentära bilder från hemorten och konstbilder.(BL).
- Återvinning i hemmet och i närområdet och hur den fungerar. (HKK).
- Recept och instruktioner och hur de kan läsas och följas samt vanliga ord och begrepp för bakning och matlagning. (HKK).
- Lekar och rörelse i natur- och utemiljö. (IDH).
- Arbetsfördelning i hemmet ur ett jämställdhetsperspektiv. (HKK).
- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper och användningsområden. (SL).
- Några slöjdmaterials ursprung, till exempel ull och svenska träslag. (SL).
- Pengars användning och värde. Olika ex på betalningsformer och vad några vanliga varor och tjänster kan kosta. (SH).
- Vad historiska källor, tex brev och andra dokument, kan berätta om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män jämfört med idag. (Hi åk 4 - 6).
- Framväxten av parlamentarism, partiväsen och nya lagar i Sverige. (Hi åk 4 - 6).
- Vad historiska källor, tex dagböcker och arkivmaterial, kan berätta om Sveriges historia och om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män. (Hi åk 4 - 6).

LGR11. Skolans värdegrund och uppdrag

...”Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Leken har stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper.”...

...”Genom ett historiskt perspektiv kan eleverna utveckla en förståelse för samtiden och en beredskap inför framtiden”...

HISTORIA - SYFTE

...”Förstå hur det förflutna påverkar våra liv idag och våra val inför framtiden”...

...”Ett historiskt perspektiv ger oss redskap att förstå och förändra vår egen tid”...

...”Eleverna ska få överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen”...

...”Undervisningen ska stimulera elevernas nyfikenhet på historia”...

...”Att eleverna utvecklar förståelse för att varje tids människor måste bedömas utifrån sin samtids villkor och värderingar”...